№ 50. Wtorek 3. Marca 1857. Rok wydania 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Kraków, 27. lutego. *Czas* donosi: Dnia dzisiejszego zakończyła czynności swoje urzędująca od lat kilku w Krakowie c. k. komisya ministeryalna indemnizacyjna ustanowiona dla sześciu zachodnich obwodów galicyjskich. Na ostatniem posiedzeniu dnia 26. b. m. pożegnał c. k. radca nadworny, prezes komisyi, Ignacy de Nordfelden-Hietzgern członków przemową, w której wyrażając się pochlebnie o gorliwych i skutecznych usiłowaniach należących do składu komisyi urzędników w rzeczy ścisłego rozbioru i szybkiego załatwienia spraw swego zakresu, niepozapomniał również o chwalebnem i uczciwem postępowaniu obywatelskich asydentów a razem członków komisyi z grona uprawnionych ziemian, tudzież obowiązanych włościan. Dziękował tedy wszystkim społem za czynny udział w łącznem popieraniu sprawy wyzwolenia własności ziemskiej od byłych ciężarów, skutkiem którego poparcia sprawa ta spieszno doszła do pożądanego kresu. Po przemówieniu dostojnego prezesa, odczytał jw. Jan hr. Załuski, asydent komisyi z grona uprawnionych ziemian adres dziękczynny w imieniu obywateli ziemian galicyjskich.

(Baron Bruk z powrotem. — Powrót Ich Mość Cesarstwa zapowiedziany. — Wiadomości bieżące. — Nowe łaski Jego Mości Cesarza. — Pobyt panów ministrów w Tryeście. — Nowe dekoracye orderu rosyjskiego.)

Wiédeń, 28go lutego. Jego Excelencya minister finansów baron Bruck powrócił wczoraj wieczór do Wiédnia.

Ich Mość Cesarstwo przybędą 7. marca do Gorycyi, nazajutrz zwiedzą ces. stadninę w Liszycy, a z dniem 12. marca zamyślają stanąć z powrotem w c. k. rezydencyi w Wiédniu.

Jego Excelencya minister spraw zewnętrznych, hrabia Buol-Schauenstein powrócił dziś wieczór do Wiédnia.

Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Józef wyzdrowiał już zupełnie w Schaumburgu i zamyśla wkrótce wybrać się w podróż do Wiédnia.

Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższem pismem gabinetowem z 22. b. m. darować komunie medyolańskiej przedmioty naturalno-historyczne należące do skarbu eraryalnego i znajdujące się obecnie w Santa Maria, a to z tym warunkiem, by zbiór ten wcielono do muzeum miejskiego, należycie go utrzymywano i tak ustawiono, by mógł być od publiczności oglądany i użyty do celów naukowych.

Jego c. k. apost. Mość raczył też najwyższem pismem gabinetowem z tegoż dnia darować w drodze łaski resztę kary 4 więźniom odsiadującym karę w kryminalnem więzieniu w Lodi, 19 więźniom kryminalnym w Medyolanie i 2 uwięzionym w medyolańskim domie poprawy. Najwyższy ten akt łaski wykonano niezwłocznie.

Ich Excelencye, minister hrabia Buol-Schaenstein i minister baron Bruck brali udział w przejazdce na Corso w Tryeście dnia 24. lutego, a wieczór zaszczycili obecnością swoją bal w Casino vechio i Teatro grande.

Dnia 25. przed południem wręczyła municypalność tryestyńska z podestą na czele p. ministrowi hrabi Buol dyplom na honorowego obywatela miasta, który Jego Excelencya przyjął z wyrazem podzięki i szczerych życzeń pomyślności dla miasta. Poźniej oglądali pp. ministrowie prace około kolei żelaznej i arsenał Lloydy. Jego Excelencya hrabia Buol odjechał po południu 25. lutego o godzinie 3 do Wiédnia.

Okolnikiem naczelnej kemendy armii z 22go stycznia r. b. (względem dodania ozdoby mieczów do dekoracyi orderów rosyjskicę otrzymanych za odszczególnienie się podczas wojny) ogłoszono następujące rozporządzenie:

Iego Mość Cesarz Aleksander rosyjski pozwolił tym wojskowym, którzy za odznaczenie się podczas wojny otrzymali ces. rosyjskie ordery, przyjąć do otrzymanych dekoracyi także i ozdobę mieczy.

Jego c. k. apost. Mość raczył najłaskawiej przyzwolić, że ozdobieni temi orderami rosyjskiemi c. k. wojskowi mogą z dozwolenia tego zrobić wskazany użytek, zaczem naczelnej komendzie armii należy przedłożyć wykaz wszystkich orderami ces. rosyjskiemi udekorowanych osób, a który to wykaz zawierać ma następujące rubryki:

1) Szarżę; 2) imię i przezwisko; 3) wymienienie orderu; 4) wymienienie klasy; 5) otrzymał dekoracyę roku ....; 6) otrzymał ją z tego i tego powodu, lub przy tej i tej sposobności; 7) uwaga komendanta, czyli udekorowanemu przysłuża prawo przydania do orderu także mieczów.

Po rozpoznaniu tego sprawozdania wydany będzie upoważnionym dekret legitymacyi, że im oznaka mieczów przysłuża, a następnie ogłoszone będą także forma i wielkość, w jakiej rozmaite dekoracye te noszone być mogą.

Ameryka.

(Sprawy Senatu w Stanach. — Wiadomości bieżące.)

Wydział marynarki Senatu w Washingtonie wnosi bil, który nadaje upoważnienie do wybudowania wojennego parопływu o 550 beczkach ciężaru. Zadaniem tego okrętu będzie bronić amerykańskiego handlu na płytkich wodach, zatokach i rzekach chińskich od napadu korsarzy. Wydział żąda w tym celu sumy 120.000 dolarów.

Wkrótce ma być ogłoszone sprawozdanie wydziału w Washingtonie, któremu polecono rozpoznać żałoby na przekupstwo, wytoczono przeciw członkom kongresu. Korespondenta gazety *New-Jork Times* wypuszczono z aresztu.

Do Southampton przywiózł parопływ „Magdalene" pocztę zachodnio-indyjską i 880.104 dolarów. Dnia 20go grudnia dało się czuć w Meksyku lekkie trzęsienie ziemi; tego samego dnia srożyła się w Vera-Cruz gwałtowna burza, 7 okrętów zatonęło i 80 ludzi postradało życie. Dnia 27. było dość silne trzęsienie ziemi w Limie. — Kostarykanie opanowali zatokę Virginia i wszystkie parопływy rzeczne. Stan zdrowia w Jamaice jest pomyślny. Kalifornia spokojna.

Okręt „Arago" przywiózł do Cowes 250.000 dolarów i pocztę z Nowego Yorku z 7. lutego. Obrady kongresu nieobudzały żadnego zajęcia. Bil względem telegrafu atlanckiego postępował zwolna; niewątpiono jednak, że zostanie w końcu przyjęty. W Washingtonie spalił się 6. teatr narodowy; pozostały tylko gołe mury. Na wyspach filipińskich zburzył orkan 15.000 domów; także i w Manilli wyrządził wielką szkodę. W całej Unii tajały lody i rzeki zaczynały wzbierać. Z Santa Te nadeszły do St. Louis wiadomości z 27. grudnia. Zgromadzenie prawodawcze w Meksyku ukonstytuowało się 3go i obrało Fernanda Pinowinder prezydentem a Roleza sekretarzem. Zbiory były obfite, rozboje Indyan nieustawały.

Portugalia.

(Sprawy w izbie deputowanych.)

Lizbona, 9. lutego. W izbie deputowanych oświadczyli ministrowie co do pogłoski o bliskich zmianach w gabinecie, że po wystąpieniu pana Louveira nienastąpiło żadne przesilenie w ich radzie i że spodziewane przybycie hrabi Lavradora, ambasadora portugalskiego w Londynie, niezostaje w żadnej styczności z nowemi urządzeniami w ministeryum. Debata nad adresem niebyła jeszcze skończona; spodziewają się jednak, że głosowanie będzie pomyślne dla gabinetu.

Hiszpania.

(Jenerał Ruiz ułaskawiony. — Zajście z Maurami w Melilli.)

Z **Madrytu** piszą pod dniem 20. lutego. „Dekret królewski przywraca jenerał-majorowi Ruiz rangę, dostojeństwo i dekoracye jakie odjęto mu w lipcu roku 1856. — W **Tortozie** został uwięziony pułkownik Karlistów, Santiago, przyjaciel Kabrery. — Podług listu z **Melilli** z 24. stycznia trwał nieustanny alarm na całej zewnętrznej linii twierdzy. Załoga odpowiadała na ogień Ryfinów, a działo fortu „Wiktorya" zabito im już kilku ludzi, których grzebano w oczach Hiszpanów."

Anglia.

(Nowiny dworu. — Jenerał Beatson. — Wyprawa w okolice polarne. — Doniesienia z Hiszpanii. — Wyprawa na Meksyk. — Treść spraw w Izbach d. 24. lutego. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 25go lutego. Królewska familia udaje się z początkiem przyszłego tygodnia do Windsoru, ale zabawi tam krótki czas tylko, gdyż Królowa chce oczekiwać rozwiązania swego w Londynie. Książę Albert przyjmował przedwczoraj turystę afrykańskiego dra. Livingstone, i członków komitetu, który zajmuje się urządzeniem wielkiego koncertu w pałacu krzyształowym.

Jenerał Beatson doprowadził wreszcie do tego, że ma być złożony osobny sąd wojenny, by ocenić jego postępowanie w charakterze komendanta Baszi-Bozuków.

Rząd postanowił, jak donosi *Atheneum*, wysłać w okolice polarne ekspedycyę złożoną z dwóch parопływów, by ile możności zasięgnąć dokładnych szczegółów o losie Sir J. Franklina.

Paropływ „Alhambra" przywiózł wiadomość z Gibraltaru z 16. lutego, że rząd hiszpański kazał eskadrze stojącej pod Mahon, odpłynąć do Kadyksu, gdzie ma się przyłączyć do ekspedycyi na Meksyk. Tak gorliwie przygotowują tę ekspedycyę, że korweta „Izabela II.", która miała odpłynąć do Mahon, otrzymała przeciwny rozkaz, także okręt liniowy „Francisco", fregata śrubowa „Berenguella" i szalupy śrubowe „Santa Teresa" i „Isabel Francisca" otrzymały rozkaz przygotować się do odjazdu. Posiłki przeznaczone do Kuby podają na 8000 ludzi. Wiadomości te podał jeden z dzienników kadyskich. — Wiadomości z Lizbony sięgają do 19. lutego. „Alhambra" przywiózł mały transport gotówki w kwocie 11.926 funtów szterl. Na Tagu stały trzy angielskie okręta wojenne i 1 francuski. Na wybrzeżach Portugalii srożyła się silna burza, kilka okrętów angielskich zostało wyrzuconych na brzeg.

— Dzisiejsza „*London Gazette*" ogłasza nazwiska żołnierzy wszelkiej rangi, którzy za odznaczenie się w wojnie oryentalnej otrzymali krzyż Wiktoryi.

Na wczorajszem posiedzeniu *izby wyższej* przedłożył Lord *Derby* swoją zapowiedzianą rezolucyę, w której izba wyraża swe ubolewanie nad zerwaniem stosunków z Chinami, i oświadcza oraz, że żądanie względem przypuszczania Anglików do Chin jest niestosowne w tej chwili, a kroki nieprzyjacielskie niedadzą się niczem usprawiedliwić. Nieprzyszło do głosowania, ale odłożono debatę na przyszły czwartek.

W *izbie niższej* radził Sir J. *Walmsley* złożyć wydział, by zastanowił się nad stosownością prawa głosowania. Wniosek został odrzucony po krótkiej debacie 190 głosami przeciw 73. *Lord John Russell* zapowiedział wniosek, ażeby cło od herbaty na następne lato oznaczone zostało na 1 szyling 4 pence, a w roku 1860 na 1 szyling od funta.

Francya.

(Układy Feruk Khana. — Traktat graniczny z Hiszpanią. — Odezwa admirała Bouet-Villaumez. — Doniesienia z Neapolu.)

Paryż, 24. lutego. Słychać, że Feruk Khan z rozkazu swego Monarchy zrzekł się formalnie sumy 300.000 funt. szterlingów, którą Anglia miała jeszcze wypłacić Persyi stosownie do dawniejszej ugody.

Przedłożony teraz do potwierdzenia obustronnym rządom traktat graniczny między Hiszpanią i Francyą zatrzymuje linię graniczną z roku 1785, z tą zmianą tylko, że nadaje Hiszpanii część terytoryum na górach Irali, a za to przyznaje Francyi inne terytoryum, mniej urodzajne i uboższe w drzewo, ale większe o 186 hektarów. Kontrakty względem prawa paszy są zniesione. Miasteczko Andorre z ludnością francuzką, która nieprzyznawała się nigdy do narodowości hiszpańskiej, pozostało przy Francyi, zaś terytoryum na północnej pochyłości z 300 mieszkańcami zostało wcielone do Hiszpanii.

Okręta, które wiozą wojska okupacyjne z Pireju do Francyi, przejeżdżały koło Mesyny w drodze do Tulonu. — Podług listów z Pireju z 18. lutego odbyły angielsko-francuskie wojska dnia 16. b. m. rewię pożegnawczą, pod dowództwem admirała Bouet-Villaumez i pułkownika Campbell. Admirał miał najprzód przemowę do Anglików a potem do Francuzów. Do Anglików przemówił w te słowa:

„Oficerowie i żołnierze 9go pułku! Zbliża się chwila naszego rozłączenia. Przyjmcież najszczersze me podziękowanie za Waszą podziwienia godną karność i wierną pomoc. Tak w Grecyi jak na czarnem morzu i pod Sebastopolem starali się dowieść Anglicy i Francuzi, że przymierze ich jest nierozłączne śród największych nawet niebezpieczeństw. Cześć więc połączonym sztandarom Francyi i starej Anglii!"

Potem zwrócił się do wojsk francuskich:

„Oficerowie i żołnierze! Nadchodzi chwila, w której powrócicie do Francyi. Nim się rozłączymy, muszę oddać Wam pochwałę za Waszą wzorową karność, jaką odznaczaliście się przez cały czas pobytu Waszego w tym kraju. Była ona zaprawdę tak podziwienia godna, że zjednała Wam szacunek nawet tych, którzy sprzeciwiali się Waszej obecności w Grecyi, chociaż obecność ta odznaczała się tylko dobrodziejstwy. Cześć więc batalionom Waszym! Tak w Grecyi jak i w Krymie utrzymywały one w godny sposób ten węzeł, jaki łączy je z marynarką. Cześć również szwadronowi dragonów, który dzielił trudy naszej służby z tą przezorną gorliwością, jaką szczycić się może armia francuska!"

Po tej przemowie rozpoczęła się defilada, przyczem Anglicy wznosili okrzyki na cześć Królowy i sprzymierzeńców.

— Komendant okrętu „Duchayla," przysłał ministrowi marynarki raport o usposobieniu miasta Neapolu, wcale odmienny od innych doniesień z Neapolu. Oficer ten donosi, że miasto jest zupełnie spokojne, i że pomiędzy ludnością niedostrzegł najmniejszego znaku wzburzenia.

Belgia.

(Sprawa neapolitańska.)

Bruksela, 24. lutego. Rozmaite dzienniki wspominały, że rząd neapolitański przesłał do dworów w Petersburgu, Berlinie i Wiedniu manifest, w którym miał się użalać na mocarstwa zachodnie. Wiadomość ta jest zupełnie bezzasadna. To samo można powiedzieć o dawniejszem doniesieniu, jakoby do Paryża nadeszła zbiorowa nota Jego Świątobliwości Papieża i Ich Mości Cesarzów Austryi i Rosyi w sprawie neapolitańskiej. To pewna, że wszystkie wymienione w tej pogłosce mocarstwa starają się bez ustanku przywieść do skutku załatwienie tej sprawy, ale nienastąpił żaden krok taki, o jakich wspominają dzienniki.

Holandya.

(Korsarze Malajscy.)

Haga, 23. lutego. Temi dniami przywieziono do Rotterdamu dwudziestu Malajów, pojmanych za napad na otwartem morzu okrętu holenderskiego „Twenthe" i którzy go po skrępowaniu załogi spalili. Zbrodniarze ci mają być umieszczeni w tutejszem więzieniu i stawieni przed sądem.

Szwajcarya.

(Zagajenie wielkiej rady.)

Berna, 16. lutego. Prezydent Kurz zagaił wielką radę dnia dzisiejszego przemową, w której o wypadkach ostatnich tygodni wspomniał jako o najchlubniejszym ustępie w dziejach szwajcarskich i wyraził nadzieję, że kwestya neuenburgska załatwiona będzie pomyślnie dla Szwajcaryi, chociaż może nie tak spiesznie, jakby tego sobie życzono.

Włochy.

(Zjazd gości do Rzymu.)

Z **Rzymu** donoszą *Monitorowi* paryskiemu z 19. lutego: „Tej zimy zjechało nadzwyczaj wiele cudzoziemców do Rzymu. Liczbę ich podają na 60.000, z czego połowa przypada na Włochy a połowa na obce kraje. Król Bawaryi przybył tu 15go wieczór. Jego król Mość ma zamiar zabawić trzy tygodnie w Rzymie. Mówią, że potem zamyśla udać się do Grecyi, by odwiedzić swego brata, Króla Ottona."

Niemce.

(Wiadomości bieżące z Berlina.)

Dziennik *Preuss. Korresp.* oświadcza: „Jeden z tutejszych — berlińskich dzienników podał wiadomość, jakoby zamierzano odwołać posła królewskiego w Konstantynopolu, jenerał-majora Wildenbruch, i że to już wkrótce ma nastąpić. Możemy zaręczyć za to z wszelką pewnością, że wiadomość ta nie jest prawdziwa. Tyle wiemy, że dyplomata ten zjechać ma wkrótce do Berlina; opuszcza on jednak posadę swoją tylko tymczasowo i na mocy urlopu, jaki na własne żądanie od J. M. Króla otrzymał."

Według *Neue Preuss. Ztg.* nie potwierdza się także i ta wiadomość, jakoby Cesarzowi Francuzów nadano 28 pułk pieszy.

Dania.

(Odpowiedzialność ministrów. — Sejm zawarty.)

Kopenhaga, 17. lutego. Dziś przyjęła izba ludu pomimo opozycyi ministra spraw wewnętrznych 65 głosami przeciw 10 projekt pana Monrada względem odpowiedzialności ministrów w razie przekroczenia budżetu.

Kopenhaga, 23. lutego. Sejm został dziś zamknięty. — Wczoraj miał nadzwyczajny poseł Szwecyi, admirał Virgin, audyencyę u Króla.

Rosya.

(Misya rosyjska do Chin.)

Petersburg, 18. lutego. Na mocy traktatu między Rosyą i Chinami z 14. stycznia 1728 ma Rosya prawo utrzymywać misyę duchowną w Pekinie. Teraz drukują się w Petersburgu roczniki rosyjskiej duchownej misyi w Pekinie i dotąd wyszło już kilka tomów. Misya ta składa się zwykle z archimandryty i z członków duchownych i świeckich. Pozornym zamiarem jej jest utrzymanie i szerzenie „prawosławnej wiary" pomiędzy potomkami tych Rosyan, którzy w roku 1685 zostali w Albasinie nad Amurem pojmani i sprowadzeni do Pekinu, gdzie utworzono z nich przyboczną straż Bogdikana. Pierwotnie mogła misya zostawać długi czas w Pekinie, ale dla wynikających ztąd niedogodności musiano skrócić termin pobytu z początku na 10 a później na 7 lat. Rosyanie utrzymują, że ich misyonarze znają najdokładniej język chiński. W tym roku odejdzie nowa misya do Pekinu, by zastąpić dotychczasową, która już od roku 1849 bawi w stolicy chińskiej. Jak dawniej przyłączą się

i do tej misyi mężowie uczeni. Z końcem listopada układano się już w Kiachcie o koszta transportu rozmaitych rzeczy z Kiachty do Kalganu; cały ładunek misyi ma ważyć 1500 pudów (600 cetnarów), między tem znajduje się bardzo wiele srebra.

Księstwa Naddunajskie.

(Zaprowadzenie szkół wiejskich.)

Bukareszt, 12. lutego. Temi dniami wydał rząd bardzo ważne rozporządzenie. Jego Excelencya książę Kaimakam rozkazał zaprowadzić nanowo szkoły wiejskie i rozpocząć w nich niezwłocznie wykładanie nauk.

Grecya.

(Sprawy w senacie. — Odjazd wojsk angielskich i francuzkich.)

Wiadomości z **Aten** są z 14. b. m. Na posiedzeniu senatu z 12. założono protest na znany memoryał ministra finansów Rangabé i postanowiono 29 głosami przeciw 8 podać ten protest urzędownie do wiadomości zagranicznych rządów.

Dnia 13. b. m. wieczór przybyły na wezwanie admirała Lyons dwa angielskie okręta wojenne z Bosforu do Pireju, by zabrać angielskie wojska okupacyjne z całym materyałem do Gibraltaru. — Francuzki okręt, który ma zabrać batalion wojska z Pireju, zawinął już także do zatoki Mylos, by zaopatrzyć się w węgiel i był co chwila spodziewany w Pireju. Inny paropływ angielski przywiózł do Pireju żywności i pieniądze dla wojsk angielskich.

Turcya.

(Firman zwołania dywanów w prowincyach naddunajskich. — Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol, 13. lutego. *Journ. de Const.* z 12go b. m. ogłasza równobrzmiące firmany Sułtana względem zwołania dywanów „ad hoc" w Multanach i na Wołoszczyznie. Dokument ten tak się zaczyna:

„Rząd Nasz cesarski starał się zawsze o to, by przywileje i swobody nadane od Naszych dostojnych przodków zosobna prowincyom Wołoszczyznie i Multanom — stanowiącym nierozłączną część państwa Naszego — utrzymano w całości, i by dobro mieszkańców tamtejszych według możności rozszerzano. Tak też i teraz chcąc okazać dowód Naszej wysokiej sprawiedliwości dla wszystkich mieszkańców państw Naszych w powszechności — przyczem jednak ludności wspomnionych dwóch prowincyi zachowujemy dawne ich przywileje i swobody — postanowiliśmy wewnętrzny porządek tych prowincyi poddać rewizyi i ulepszeniu, a to dla uzupełnienia i zabezpieczenia pomyślności wszystkich klas ludności tamtejszej.

A że mocarstwa są w tym względzie jednego z Nami zdania, przeto umówiliśmy się z niemi, że obowiązujące obecnie w prowincyach tych ustawy i statuta mają być zrewidowane i że dla zgodnego przeprowadzenia rewizyi tej mianowana być ma komisya osobna, złożona z delegowanych mocarstw, które traktat gwarancyi z dnia 30. marca podpisały. Komisya ta zebrać się ma łącznie z komisarzem wysokiej Porty w Bukareszcie dla rozpoznania teraźniejszego stanu księstw i spisania zasad kardynalnych przyszłej ich organizacyi.

Przyrzekłszy też, że każdy z dywanów „ad hoc" w obu prowincyach zwołany w ten sposób ma być urządzony, by stał się szczerym reprezentantem interesów wszystkich klas społeczeństwa, i który ma być pośrednikiem w objawieniu życzeń mieszkańców względem stanowczej organizacyi księztw,

przeto jest Naszą wolą cesarską, by dywany te ukonstytuowano na zasadach następujących." (Następuje dalej wskazanie sposobu obierania członków, a wkońcu wyrazono życzenie, by obrady te mogły być ukończone w ciągu sześciu miesięcy.)

— Wysoka Porta wysłała Emira Effendego z tytułem komisarza nadzwyczajnego do Aleppo i na Libanon. Na Libanie ma on rozpoznać zażalenia podane przeciw chrześciańskiemu kajmakanowi Emir-Achmetowi, a w razie ich stwierdzenia mianować na tę posadę Emir-Hassefa.

— W Konstantynopolu rozeszła się wieść, jakoby pułk sudański, który podczas wyprawy wicekróla do Abyssynii zbuntował się w pochodzie przez puszczę, miał zamordować komendanta swego, pułkownika Osmana Beja i kilku innych oficerów. Listy otrzymane w Tryeście z Alexandryi nic o tem nie wspominają. — Umarł tu w 59 roku życia d. 11. b. m. na cholerę Rifat Basza, turecki minister spraw zewnętrznych po kilkakroć, raz także i były minister finansów, a wkońcu członek rady tanzymatu i minister bez portfelu. Pozostawił kilkoro dzieci; najstarszy syn jego Reuf Bey, jest dyrektorem bióra korespondencyi w ministerstwie spraw zewnętrznych.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 1. marca. *Gazeta wied.* ogłasza dwa najwyższe listy własnoręczne Jego Mości Cesarza, mocą których Feldmarszałek hrabia *Radetzky* na własną prośbę uwolniony jest od posady komendanta armii i jeneralnego gubernatora, a brat Najjaśniejszego Pana Najdostojniejszy Arcyksiążę *Ferdynand Maksymilian* mianowany jeneralnym gubernatorem lombardo-weneckiego królestwa. — Jego Cesarska Mość raczył mianować feldzeugmeistra hrabię *Giulay* komendantem drugiej armii.

Paryż, 28. lutego. Wczoraj wieczór renta 3% 70. 02$\frac{1}{2}$. — Dziennik *Pays* donosi: Między Persyą a komendantem angielskim u odnogi perskiej zawarty został rozejm trzymiesięczny począwszy od marca. Aż do nadejścia instrukcyi z Londynu nieprzedsięweźmie Sir Seymour kroków zaczepnych.

Londyn, 27. lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu izby niższej oświadczył lord Palmerston, że według zapewnienia ambasadora rosyjskiego, pogłoski o traktacie rosyjsko-perskim są zupełnie mylne. Nad mocyą Cobdena względem Chin toczyła się dalsza dyskusya. — D'Israeli żądał, żeby przystąpiono do głosowania, ale na wniosek lorda Palmerstona odroczono dyskusyę.

Berlin, 28. lutego. Duński poseł prezydyalny p. Bülow przybył do Berlina, jak słychać w nadzwyczajnej misyi względem sprawy holsztyńskiej.

Chrystyania, 27. lutego. Ministeryum zażądało od Izby upoważnienia do negocyowania pożyczki państwa za granicą w kwocie dwóch milionów talarów po 4 od sta na budowę kolei żelaznej.

Kurs lwowski.

Dnia 2. marca.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	41	4	44
Dukat cesarski	„ „	4	44	4	47
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	16	8	19
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	36	1	37
Talar pruski	„ „	1	$31\frac{1}{2}$	1	33
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	25	82	48
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	78	36	79	10
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	85	15	85	55

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 27. lutego.		w przecięciu
Obligacye długu państwa 5%	za sto $83\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$	$83\frac{13}{16}$
detto pożyczki narod. 5%	„ $86\frac{5}{16}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$	$86\frac{1}{4}$
detto detto . . . $4\frac{1}{2}$%	„ $74\frac{7}{8}$ 75	75
detto detto 4%	„ —	—
detto detto detto . . 3%	„ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834	„ —	—
detto detto z r. 1839	„ $135\frac{3}{4}$	$135\frac{3}{4}$
detto detto z r. 1854	„ $109\frac{7}{8}$	$109\frac{7}{8}$
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . . 5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr. 5%	—	—
detto galicyijskie i węgierskie . 5%	$79\frac{1}{2}$ $\frac{7}{8}$ 80	$79\frac{3}{4}$
detto krajów koron. 5%	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{1}{4}$
Akcye bankowe	1041 1039	1040
Bankowe listy zastawne 5% z term. wypłaty za 12 miesięcy za 100 złr.	—	—
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	590 $587\frac{1}{2}$	$588\frac{3}{4}$
Akcye austr. Instyt. kredyt. handlu i przemysłu na 500 zlr. (30% wpłacone)	$291\frac{1}{4}$ 292	$291\frac{3}{4}$
Akcye c. k. uprzyw. tow. wschod. kolei żel. państwa na 200 złr. czyli 500 franków	304	304
detto na 130 złr. czyli 325 frank.	—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.	2290 $2283\frac{3}{4}$	2285
Akc. kol. Budziń.-Lincko-Gmundz. na 250 złr.	268 266	267
Akcye kolei Cesarzowy Elż. na 200 złr. . .	204	204
Akcye południowo-półn. niem. kolei komunikacyjnej na 200 złr.	222	222
Akcye kolei nadcisańskiej na 200 złr.	204 $204\frac{1}{4}$	$204\frac{1}{8}$
Akcye lomb. wen. kolei żel. na 192 złr. . . .	—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 zlr.	590	590
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.	—	—

Wiedeński kurs wekslów.

Dnia 27. lutego.		w przecięciu.	
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	—	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	104 104 l.	104	uso.
			3 m.
Berlin za 100 tal. prus.	—	—	2 m.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl.	$103\frac{1}{8}$ 103 l.	103	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$76\frac{3}{4}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$ l.	$76\frac{1}{2}$	2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt. sztrl.	10-8 7 $7\frac{1}{2}$ l.	10—$7\frac{1}{2}$	3 m.
Lyon za 300 franków	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$103\frac{1}{8}$ 103 l.	103	2 m
Marsylia za 300 franków	$120\frac{3}{8}$ l.	$120\frac{3}{8}$	2 m.
Paryż za 300 franków	—	—	2 m.
	$120\frac{7}{8}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$ l.	$120\frac{3}{4}$	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	268	268 31	T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	453	453	T. S.
Cesarskie dukaty	$6\frac{3}{4}$	$6\frac{3}{4}$	Agio.
Dukaty al marco	—	—	Agio.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 28. lutego o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% .86 — $86\frac{1}{8}$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 92 —93. Lomb. wen. pożyczki z 5% $95\frac{1}{2}$ — 96. Obligacye długu państwa 5% $83\frac{5}{8}$—$83\frac{3}{4}$, detto $4\frac{1}{2}$ % $74\frac{3}{4}$—75, det. 4% 66—$66\frac{1}{2}$, detto 3% $50\frac{1}{2}$—$50\frac{3}{4}$. detto $2\frac{1}{2}$% $42\frac{1}{4}$—$42\frac{1}{2}$, detto 1% $16\frac{1}{2}$—$16\frac{3}{4}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96 — —. Dettc Oedenburgs. z wypł. 5% 94 — —. Detto Peszt. 4% 95 — —. Detto Medyol. 4% 95 — —. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% $87\frac{1}{2}$—$87\frac{3}{4}$. Galic. i węgier. 5% $79\frac{1}{2}$—80. Detto innych krajów koron. 86 — $86\frac{1}{2}$. Obl. bank. $2\frac{1}{2}$% $63\frac{1}{2}$ — 64. Pożyczka loter. z r. 1834 309 — 310. Detto z r. 1839 $135\frac{1}{2}$—$135\frac{3}{4}$. Detto z r. 1854 $109\frac{3}{4}$ — 110. Renty Como $14\frac{1}{8}$ — $14\frac{3}{4}$.

Galic. list. zastawne 4% 80 — 81. Półn. Oblig. Prior. 5% $86\frac{1}{4}$—$86\frac{3}{4}$. Glognickie 5% 82 — 83. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 84 — 85. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 91—$91\frac{1}{2}$. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 275 frank. za szt. 114 — 115. Akcyi bank. narodowego 1039 — 1040. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. $288\frac{1}{4}$—$288\frac{1}{2}$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. $117\frac{1}{2}$—$117\frac{3}{4}$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 267 — 268. Detto półn. kolei 227 — $227\frac{1}{4}$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 311 — $311\frac{1}{4}$. Detto tow. żegl. parowej 590 — 591. Detto 13. wydania 588 — 589. Detto

Lloyda 420 — 425. Peszt. mostu łańcuch. 76 — 77. Akcye młyna parowego wiéd. 65 — 70. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 28 — 30. Detto 2. wydania 38 — 40. Esterhazego losy 40 złr. 74 — $74\frac{1}{2}$. Windischgrätza losy 24 — $24\frac{1}{4}$. Waldsteina losy 26 — $26\frac{1}{4}$. Keglevicha losy 13 — $13\frac{1}{4}$. Ks. Salma losy 40 — $40\frac{1}{4}$. St. Genois $38\frac{5}{8}$—$38\frac{3}{4}$. Palffego losy $39\frac{1}{2}$ — 40. Clarego $38\frac{1}{2}$ — $38\frac{3}{4}$.

Amsterdam 2 m. $86\frac{1}{2}$. — Augsburg Uso 104. — Bukareszt 31 T. $270\frac{1}{2}$— Konstantynopol 31 T. 455. — Frankfurt 3 m. $103\frac{1}{8}$. — Hamburg 2 m. $76\frac{1}{2}$. — Liwurna 2 m. $105\frac{1}{4}$. — Londyn 3 m. 10-8. — Medyolan 2 m. 103. — Paryż 2 m. $120\frac{3}{4}$. — Cesarskich ważnych dukatów agio $6\frac{3}{4}$. — — Napoleondor 8 — 5. — Angielskie Sover. 10 10 — 10 11. Imperyał Ros. 8 20 — 8 21.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 2. marca.

Oblig. długu państwa 5% $83\frac{3}{4}$; $4\frac{1}{2}$ —; 4% —; 4% z r. 1850 —; 3% —; $2\frac{1}{2}$% —. Losowane obligacye 5% $309\frac{1}{2}$. Losy z r. 1834 za 1000 złr. $135\frac{3}{4}$; z r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1038. Akcye kolei półn. 2270. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej $590\frac{1}{2}$ Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg 104 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $103\frac{1}{8}$ 2 m. Hamburg $76\frac{1}{2}$ 2 m. Liwurna — l. 2 m. Londyn 10 — $7\frac{1}{2}$. 2 m. Medyolan —. Marsylia $120\frac{1}{2}$. Paryż $120\frac{3}{4}$. Bukareszt 270. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. $6\frac{3}{4}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. $79\frac{3}{4}$. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 $109\frac{3}{4}$. Pożyczka narodowa 86. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 287. Hypotekar. listy zastawne —. Akcye zachodniej kolei żelaznej 204.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 2. marca.

Hr. Starzyński Michał, z Olejowa. — PP. Pawlikowski Leand., z Lipowiec. — Złocki Wik., z Tarnowa. — Christoforoff Wilh., ces. ros. pułkownik, z Czerniowiec. — Olszewski Tyb., z Milatycz.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 2. marca.

PP. Sabliak, c. k. kapitan, do Dembicy. — Miliński Franc., do Helenkowa. — Rubczyński Alfr., do Stanina. — Rylski Henr., do Dłużniowa. — Jaworski Mik., do Kobylnicy.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. lutego i 1. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	331.45	— 7.5°	91 8	południowy sł.	mgła
2. god. popoł.	330.43	+ 1.4°	62 5	„ „	pogoda
10.god. wiecz.	328.88	— 0.5°	88.4	„ „	pochmurno
6. god. zrana	327.73	— 0.1°	95.9	zachodni sł.	śnieg
2. god. popoł.	327.95	+ 2.6°	77.0	półn.-wsch. mier.	pochmurno
10 god. wiecz.	328.74	0.0°	81.0	„ „	„

Wysokość śniegu 4‴.

TEATR.

Jutro: Opera niem.: „**Rigoletto.**"

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY
stanu galicyjskiej kasy oszczędności

z dniem 28. lutego 1857.

Stan czynny.

Gotowizna . . . . złr. 17.009 kr. 11 den. —

Papiery publiczne:
- *a)* nieulegające kursowi i płatne za okazaniem . . . . „ 225.000 „ — „ —
- *b)* „ „ z terminem najdłuższym sześciu miesięcy . . . . „ 115.433 „ 45 „ —
- *c)* sprzedajne po kursie . . . . „ 177.657 „ 14 „ —

Zastawy: kwoty udzielone na papiery i monety z terminem najdłuższym dni 90 . . . . „ 138.020 „ — „ —

Weksle: których termina nie nadeszły „ „ „ „ . . . . „ 131.290 „ — „ —

Pożyczki hypot.:
- *a)* ziemskie . . . . „ 1,788.760 „ 2 „ —
- *b)* miejskie . . . . „ 778.311 „ 53 „ —

Rachunek różnych osób: drobne należytości i niedobory . . . . „ 509 „ 42 „ —

Stan bierny.

Wkładki na książeczki: było z końcem zeszłego miesiąca . . . . złr. 3,177.836 kr. 10 d. 1

w m. b. włożyło 764 stron . . złr. 81.645 kr. 21 d. 2

„ „ „ wypłacono 476 stronom „ 81.798 „ 56 „ 3

Przewyżka zwróceń . . . . złr. 153 kr. 35 d. 1

złr. 3,177.682 kr. 35 den. —

Zakłady publiczne na rachunkach ciągłych mają . . . . „ 9567 „ 34 „ —

Ogóły . . . . złr. 3,372.991 kr. 47 den. — złr. 3,187.250 kr. 9 den. —

Odjąwszy sumę mniejszą od większej . . . . „ 3.187.250 „ 9 „ —

Przewyżka surowa stanu czynnego stanowiąca fundusz do rozliczenia się w końcu roku ze stronami z należnych im prowizyi . . . . „ 184.741 „ 38 „ —

Lwów, dnia 28. lutego 1857

Od Dyrekcyi galicyjskiej kasy oszczędności.

KRONIKA.

Z ogłoszonej świeżo w sprawozdaniu ministeryalnem statystyki rosyjskiego cesarstwa podajemy następujące cyfry. W cesarstwie (bez Królestwa Polskiego) znajdowało się w 1855 r. 70.000 rodzin szlacheckich (posiadających 109 000 dóbr); 11.000 rodzin obywateli honorowych; 300.000 rodzin kupieckich; 3,500.000 rodzin mieszczańskich; 11,800.000 rodzin poddańczo-włościańskich; 26.860 rodzin wolno-włościańskich; 145.000 rodzin włościańskich w dobrach koronnych mających własną posiadłość; 190.000 rodzin żydowskich. Między wyżej wzmiankowanemi 109.000 dóbr należącemi do szlachty, było: 1400 mających więcej niż 1000 włościan, 2000 mających od 1000 do 500, 18.500 mających od 500 do 100, 30.100 mających od 100 do 20, a 57.000 mających mniej, jak 20 włościan. — W całem państwie (prócz Królestwa) liczono 623 miast, których dochód miejski razem wzięty wynosił 10,066.000 rs.; między temi sam Petersburg ma dochodu rocznie 2,023.000 rs., a Moskwa 1,325.000 rs. — Miasta: Odessa, Ryga, Kijów, Niższy-Nowogród, Charków, Saratów, Archangel, Kazań, Astrachan i Kronstadt mają każdy dochód przewyższający 100.000 rs. Podatki stałe wyniosły w pierwszej połowie 1855 r. 22,875.000 rs., a dary dobrowolne 6,305.000 rs. — W ciągu roku 1855 przybyło do Rosyi cudzoziemców na stałe mieszkanie 5231 (między którymi z Europy 4821, reszta z Azyi); z tych 348 cudzoziemców stało się poddanymi rosyjskimi. — W ciągu tego roku cholera i tyfus dotknęła 849.000 osób, z których 163.000 umarło.

— „Jak można wyżywić konia za 1 szylinga (30 kr. m. k.)?" Pod tym tytułem wydał Anglik Wedlake ciekawą broszurę, z której dzienniki przytaczają następujące szczegóły: „Wedlake zmniejsza zwyczajną porcyę owsa na czwartą część, i zaleca przytem głównie dwie rzeczy: 1) Usunąć zupełnie drabiny, gdyż obrok, składający się z 1 części siana, 2 części słomy pszennej, jęczmiennej lub owsianej z gniecionym (nie mielonym) owsem, może być dawany w żłobach. Znawcy wiedzą z doświadczenia, że na spożycie 15 funtów siana potrzebuje koń 6 godzin czasu, taką samą zaś ilość przyrządzonego obroku może zjeść wygodnie w 20 minutach. Przy takiej żywności więc może koń dłużej spoczywać. Zresztą przynosi i to nie małą korzyść właścicielom koni, że siano się nie roztrząsa po stajni, i że tym sposobem słoma, otręby i inny pośład, którego nie edzą konie, mogą być sprzedawane. 2) Radzi zwilżać obrok letnią wodą. Zaprawa ta ułatwia żucie obroku i połącza z nim tak ściśle gnieciony owies, że koń nie może w nim gmerać. Słoma i siano muszą być krajane na sieczkę długości 1 do 2 centymetrów ($1\frac{1}{3}$ do $\frac{2}{3}$ cali)."

Autor przytacza w końcu kilka przykładów, że właściciele znacznej liczby koni używają od wielu lat tego systemu z wielką korzyścią. Tak np. wielkie towarzystwo dorożkarzy w Londynie, które utrzymuje do 130 koni, i od zaprowadzenia tego systemu paszy oszczędza rocznie do 12.000 złr. Ich konie są po największej części w dobrym stanie, bardzo wytrwałe w pracy i mniej podlegają słabościom. Także i browarnicy londyńscy karmią tym obrokiem swoje konie, których zażywność weszła już w przysłowie w Anglii.

(Śpiewaczka pięcioletnia.) W Londynie zajęła powszechną uwagę dziewczynka pięcioletnia, rodem po ojcu Hiszpanka a z matki Francuzka. Dziécię to śpiewa pięknie włoską aryę z „Somnambula" i „Valse z Venzano", i oddaje jak najdokładniej każdą nutę i fiorytury. Śpiewa także i każdą aryę z nót, ale ci, co jej wtorują, muszą dobrze uważać, ażeby nie chybić w akordzie, bo przestaje śpiewać natychmiast.

Wczorajszy Nr. 49 Czasu przyniósł abonentom dziennika *Czas z Dodatkiem* zeszyt *Dodatku miesięcznego* z miesiąca lutego, i zawiera następujące przedmioty:

I. Ignacego Domejki czteromiesięczna podróż Paryża do Chili w r. 1838. Część I., podróż morska. (Ciąg dalszy.)

II. Negocyacye ze Szwecyą o pokój 1651—1653. (Część II.) przez B. Kamieńskiego.

III. Białe kwiaty przez Cypryana Norwida.

IV. Ustęp z poematu „*Wit Stwosz*" przez Wincentego Pola.

V. Derwisz trzeci, powieść tłumaczona z perskiego przez Aleksandra Chodźkę.

VI. Przegląd piśmiennictwa przez Lucyana Siemieńskiego.

VII. Fakt i prawo przez Maurycego Manna.

VIII. Kronika: z Krakowa — korespondencye: ze Lwowa — z Wiédnia — z Berlina — z Paryża — z Rzymu — z Londynu — z Warszawy.

IX. Gazetka literacka.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*